

Roman Çocukların Okul Doyumu Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (Samsun İli Örneği)*

Examining The School Satisfaction Levels of Romani Children with Respect to Some Variables (Case of Samsun Province)

Yücel ÖKSÜZ**, Elif GÜVEN DEMİR***, Melek BABA ÖZTÜRK****

• *Geliş Tarihi:* 03.11.2016 • *Kabul Tarihi:* 16.07.2017 • *Yayın Tarihi:* 31.01.2018

ÖZ: Bu çalışmanın amacı ilkokul 4. sınıfta öğrenim gören Roman çocukların okul doyumunu düzeylerinin cinsiyet, umut düzeyi, algıladıkları sosyal destek düzeyi, algılanan öğretmen davranışı değişkenleri açısından incelemektir. Çalışmaya 2015-2016 eğitim öğretim yılında Samsun ili merkez ilçelerinde öğrenim gören Roman kökenli 60 (32 kız, 28 erkek) ilkokul dördüncü sınıf öğrencisi katılmıştır. Araştırma kapsamında belirlenen değişkenlere ait veriler, Çocuklar İçin Kapsamlı Okul Doyumu Ölçeği, Algılanan Öğretmen Davranışı Ölçeği, Çocuklarda Umut Ölçeği, Çocuk ve Ergenler İçin Sosyal Desteği Değerlendirme Ölçeği yardımıyla toplanmıştır. Elde edilen veriler Mann-Whitney U ve Spearman Brown korelasyon katsayısı testleri ile analiz edilmiştir. Araştırma sonuçları, araştırmaya katılan Roman çocukların okul doyumunu düzeylerinin yüksek olduğunu göstermektedir. Roman çocukların okul doyumunu düzeyleri cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermezken, okul doyumunu düzeyi ile umut düzeyi ve alt boyutları arasında anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Roman çocukların okul doyumunu düzeyi ile algılanan sosyal destek düzeyi arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmazken, aile ve öğretmen desteği alt boyutunda pozitif yönde anlamlı bir ilişkinin varlığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte Roman çocukların okul doyumunu düzeyleri ile algılanan öğretmen davranışı arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır.

Anahtar sözcükler: Romanlar, okul doyumunu, umut, sosyal destek, öğretmen

ABSTRACT: This study aimed to investigate the school satisfaction levels of Romani children with respect to variables such as gender, levels of hope, perceived social support, perceived teacher behavior. The participants included 60 Romani primary school students (female 32, male 28) in Samsun at 2015-2016 academic year. Followings were employed to obtain data: Overall School Satisfaction Scale for Children, Perceived Teachers Behaviors Scale, Children's Hope Scale and Social Support Appraisals Scale to Be Used with Children and Adolescents. The research data were analyzed by using Mann Whitney U and Spearman Brown Correlation tests. The research results showed that Romani students have high level of school satisfaction and there is no significant difference between the school satisfaction levels with respect to gender. The research results showed that there is significant positive relationship between school satisfaction and hope as well as its sub dimensions. While it was found that there is no significant relationship between school satisfaction and perceived social support levels, there are significant positive relationships with respect to sub dimensions which are family and teacher support levels. However, it was found that there is no significant relationship between the school satisfaction levels and perceived teachers behaviors of Romani children.

Keywords: Romani, school satisfaction, hope, social support, teacher

1. GİRİŞ

Modern toplumlarda okul çağındaki bireyler yaşamlarının büyük bir bölümünü okulda geçirmektedirler. Bu süre günlük yaşama indirgenğinde, bir çocuğun gününün neredeyse üçte birini okulda geçirdiği söylenebilir. OECD ülkelerine bakıldığında ilkokul öğrencilerinin yılda

* Bu çalışma, 11-14 Mayıs 2016 tarihleri arasında Bodrum/Muğla'da düzenlenen XVI.Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu'nda sunulan bildirinin yeniden düzenlenmiş halidir.

** Doç. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Samsun – TÜRKİYE. e-posta: yoksuz@omu.edu.tr (ORCID: 0000-0002-9310-7506)

*** Arş. Gör., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Samsun – TÜRKİYE. e-posta: elifguven1@hotmail.com (ORCID: 0000-0001-6685-5341)

**** Arş. Gör., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Samsun – TÜRKİYE. e-posta: melek baba87@gmail.com (ORCID: 0000-0003-0515-8782)

ortalama 802 saatini okulda geçirdikleri belirtilmektedir (OECD, 2014). Okulda geçirilen sürenin uzunluğuna karşın okul başarısının incelendiği pek çok çalışmada öğrencilerin okul başarılarının arzu edilen düzeyde olmadığı tespit edilmiştir (Aydın, Sarier ve Uysal, 2012; Savaş, Taş ve Duru, 2010). Nitekim PISA 2012 sınav sonuçlarına bakıldığında Türkiye'nin OECD ülkelerinin ortalamalarının altında kaldığı görülmektedir (MEB, 2013). Bununla birlikte PISA 2006 sonuçları incelendiğinde ülkelerin başarı sıralaması ile okulda geçirilen süre arasında bir ilişki görülmemektedir (Gökçe, 2012). Bu sorun ya da sonuç okulda geçirilen sürenin niteliğini sorgulamaya sebep olmaktadır.

Karatzias, Papadioti-Athanasidou, Power ve Swanson (2001) okul yaşamının niteliğini öğrencilerin okul yaşamına katılımı ve okul çevresiyle meşguliyetleri sürecinde ortaya çıkan bir iyi oluş hali olarak ifade etmektedir. Bu iyi oluş halini oluşturan psikolojik yapının bileşenlerinden biri de okul doyumu kavramıdır (Kalaycı ve Özdemir, 2013). Huebner (1994) okul doyumunu öğrencinin okul yaşamının iyiliğine ilişkin bütüncül bir değerlendirmesi şeklinde tanımlamıştır. Okul yaşamına yönelik öznel bir değerlendirmeyi içeren okul doyumu kavramı bazı çalışmalarda okul yaşamının niteliği şeklinde ifade edilmektedir (Desantis, 2006).

Tarihsel sürece bakıldığında 1990'lara kadar okul doyumu kavramının ihmal edildiği, 1990'ların sonu 2000'lerde ilk çalışmalar yapılan kadar neden bazı çocukların okulu severken bazılarının sevmediğine yönelik az bir bilgi birikimi olduğu belirtilmektedir (Drost, 2012). Huebner (1994) okul doyumu kavramının yaşam doyumunun beş ilgi alanından biri (aile doyum, arkadaş doyum, yaşanılan çevreye dair doyum, öz doyum ve okul doyum) olarak sonradan ortaya çıktığını belirtmektedir. Baker (1998) aile desteği, stres, okuldaki bakım ve destek, psikolojik sıkıntı ve akademik öz benlik gibi değişkenlerin okul doyumunu etkileyebileceğini ifade etmektedir.

Öğrenci açısından yaklaşıldığında ise okul doyumu okul katılımı, devamsızlık sorunu, kayıt sildirme ve davranış problemlerinin yanı sıra psikolojik iyi oluşu etkileyen önemli bir kavramdır (Verkuyten ve Thijs, 2002). Okuldan doyum sağlayan öğrencilerin okul çevresinde olumlu olarak algılanan yeteneklerini ve akademik başarılarını geliştirecek davranışlarda bulunmaları ve okula ilgi duymaları olasıdır (Telef, 2014). Okul yaşamının algılanan niteliğinin öznel ve bilişsel değerlendirilmesi olarak ifade edilen okul doyumunun azalması öğrencilerde kural dışı davranışların artmasına, akademik başarılarının azalmasına ve okul yaşantısından uzaklaşmalarına sebep olabilir (Telef, 2014; King, Huebner, Suldo ve Valois, 2006). Bu noktada okula devam ve akademik başarı konusunda problem yaşanılan gruplardan biri de Roman kökenli çocuklardır.

Türkiye'deki önemli kültürel kimliklerden biri olarak tanımlanan Romanların büyük çoğunluğu, daha doğumlarında kayıt altına alınmamaları ve kişisel belgelere sahip olmamalarıyla başlayan ve çocuklarının eğitim sisteminden dışlanmasıyla devam eden bir kısır döngü yaşamaktadırlar (Genç, Taylan ve Barış, 2015). Türkiye'de olduğu kadar Avrupa'da da okullaşma oranındaki sınırlılık, düzensiz katılım, dışlanma, okullardaki marjinalleşme ve ayrımcılık, başarı düzeyinin oldukça düşük olması gibi problemler Romanlar arasında yaygın olarak görülmektedir (Diktaş, Deniz ve Balcıoğlu, 2016).

Yapılan çalışmalar, Roman öğrencilerin okul kültürüne uyumsuz hareket ettiklerini, eğitim kurumunun beklediği istikrar, ciddiyet ve kurallara uyum konusunda yetersiz kaldıklarını ortaya koymaktadır (Yavuzak Taban, 2010). Nitekim literatürde yer alan pek çok çalışmada Roman çocukların eğitsel aktivitelere katılım ve okula devam oranlarının istendik düzeyde olmadığı ifade edilmektedir (Akkan, Deniz ve Ertan, 2011, Mercan Uzun ve Bütün, 2015). Roman çocukları arasında okulu terk etmenin yüksek olduğu, devamsızlığın sıkça görüldüğü, üçüncü, dördüncü sınıfa gelmiş çocukların hala okuma yazma bilmediği, okula gidenlerin ise sınıflarında geri kaldıkları belirtilmektedir (Yavuzak Taban, 2010). Maddi yetersizlikler, dışlanma, erken evlilik ve farklı yaşam biçimi gibi sebeplerin Roman çocukların okul

devamsızlıklarında etkili olduğu belirtilmektedir (Akkan, Deniz ve Ertan, 2011). Roman öğrencilerin bir kurum olarak okulun, kendine has oluşturduğu ve öğrencilerin verimini artırması beklenen kurum kültürüne uyum sağlayamamaları eğitime erişimlerini engellemektedir (Yavuzak Taban, 2010). Bunun yanı sıra Demirel (2012) tarafından yapılan bir çalışmada Roman çocukların eğitim hayatından uzak kalmalarının bir nedeninin de okullardan dışlandıklarını düşünmeleri olduğu tespit edilmiştir. Söz konusu çalışmada Romanların resmi kurumlarda, ibadethanelerde ve toplu taşıma araçlarında bir ayrımcılık hissetmediklerini, en çok okullarda dışlandıklarını hissettikleri tespit edilmiştir. Nitekim araştırmaya katılan Romanların %48'i okullarda dışlandıklarını belirtmişlerdir (Demirel, 2012). Okul yaşantılarındaki olumsuzluk, Roman çocukların temel bilgi ve becerileri edinmelerini engellemekte, daha sonraki dönemlerde sürekli bir iş bulamama veya istihdam sorunu ile karşılaşılmasına yol açmakta, yönetim ve siyasi katılım yönüyle de toplumsal gelişmelerin dışında kalmalarına sebep olmaktadır (Yavuzak Taban, 2010; Kolukırık, 2007). Bu noktada roman çocukların okul doyumunu düzeylerinin araştırılmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Çalışma öznel iyi oluşun bilişsel boyutuna referansla yaşam doyumunu ve okul doyumunu arasındaki doğal ilişkiden yola çıkarak öz belirleme kuramına dayandırılarak şekillendirilmiştir. Öz belirleme kuramı bireyler ve sosyal bağlam arasındaki etkileşimleri baz alarak davranış, deneyim ve gelişim hakkında çıkarımlarda bulunur (Durmaz ve Akkuş, 2016). Öz Belirleme Kuramı; evrensel psikolojik ihtiyaçların ve psikolojik gelişimi sağlayan eğilimlerin, kişiliğin bütünleşmesinde ve olgunlaşmasında rol oynadığını ifade etmektedir (Yarkın, 2013). Kuram özerklik, yetkinlik ve başkalarıyla sosyal ilişki olmak üzere üç temel gereksinimin karşılanması gerekliliğine değinmektedir (Ersoy Kart ve Güldü, 2008). Bu ihtiyaçların doyurulması bireyin motivasyon ve iyi oluş düzeyini belirlemektedir (Deci ve Ryan, 2000). Bu noktadan hareketle, Roman çocukların okul doyumunu düzeylerinin öz belirleme kuramında ifade edilen temel ihtiyaçlara referansla algılanan sosyal destek, umut düzeyi ve algılanan öğretmen davranışı değişkenleri ile ilişkili olduğu düşünülmektedir.

Yaşam doyumunu, psikolojik iyi oluş düzeyi ile ilgili literatür incelendiğinde sosyal destek kavramının önemli bir bileşen olarak ortaya çıktığı görülmektedir (Parry ve Shapiro, 1986; Turner ve Noh, 1983; akt, Young, 2006). Öz belirleme kuramına göre insanların gelişmek için doğuştan sahip olduğu eğilim kendiliğinden etkinleşmemekte, sosyal çevrenin desteğiyle ortaya çıkmaktadır (Ersoy Kart ve Güldü, 2008). Bireyin okula ilişkin ilgi ve motivasyonu ile ifade edilebilecek okul doyumunun bu kuram doğrultusunda sosyal destek kavramıyla yakından ilgili olduğu düşünülmektedir. Nitekim Öz belirleme kuramı sağlıklı bir bireyin tatmin edici ve destekleyici sosyal ilişkilere sahip olma ihtiyacı hissettiğini vurgulamaktadır (Gagne ve Deci, 2005; akt, Ersoy Kart ve Güldü, 2008).

Sosyal destek karşılaştıkları çeşitli problemlerle baş edebilmeleri için bireylere yardım ve rahatlık sağlama olarak ifade edilmektedir (Mahanta ve Aggarwal, 2013). Başka bir tanımda ise bireyin sosyal çevresi içinde önemseydiği, değer verdiği, güvendiği ve bireyin kişisel gelişimini artıran, stres kaynakları ile mücadele etmesine yardım eden, olumsuz yaşam sonuçlarına karşı koruyan kişilere yönelik algısı olarak ifade edilmektedir (Dubow, Tisak, Causey, Hryshko ve Reid, 1991). Algılanan sosyal destek ise bireylerin çevrelerinden gelen desteğin düzeyi ve kalitesine ilişkin inançlarını ifade etmektedir (Shahry, Kalhori, Esfandiyari ve Zamani-Alavijeh, 2016).

Çalışma kapsamında incelenen bir diğer değişken olan umut literatürde hedefe ulaşma beklentisinin duygusal ögesi olarak ifade edilmektedir (Romero,1989; akt, Akman ve Korkut, 1993). Hedefe ulaşmaya yönelik inanç ve bireyin bu yoldaki enerjisi olarak ifade edilebilecek umut kavramının öz belirleme kuramındaki yetkinlik ihtiyacı ile benzerlik gösterdiği söylenebilir (Wandeler ve Bundick, 2011). Bu noktada kuramda ileri sürülen temel ihtiyaçlardan biri olarak kabul edilebilecek umut düzeyi öğrencilerin okula ilişkin algıları ile

ilişkili olabilir. Nitekim yapılan çalışmalar umut kavramı ile destekleyici atmosfer, performans ve doyum arasında pozitif ilişki olduğunu ortaya koymaktadır (Luthans, Avolio, Avey ve Norman, 2007).

Çalışmanın temellendirildiği öz belirleme kuramında ifade edilen özerklik ihtiyacına referansla, algılanan öğretmen davranışının öğrencilerin okul doyum düzeyleri ile ilişkili olabileceği düşünülmüştür. Öğretmeni demokratik ya da baskıcı olarak algılamamanın öğrencinin okula ilişkin algısını yansıtabileceği düşünülmüştür.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, ilkokul dördüncü sınıfta öğrenim gören Roman çocukların okul doyum düzeylerini çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Araştırmada bu genel amaç doğrultusunda şu alt problemlere yanıt aranmıştır:

- 1) İlkokul dördüncü sınıfa devam eden Roman çocukların okul doyumları ne düzeydedir?
- 2) İlkokul dördüncü sınıfa devam eden Roman çocukların okul doyum düzeyleri cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- 3) İlkokul dördüncü sınıfa devam eden Roman çocukların okul doyum düzeyleri ile a) umut düzeyleri, b) algıladıkları sosyal destek ve c) algıladıkları öğretmen davranışı arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, Samsun ilinde yaşayan ve 2015-2016 eğitim öğretim yılı itibariyle dördüncü sınıfa devam eden Roman kökenli çocukların okul doyum düzeylerini belirlemeyi amaçlayan nicel bir çalışmadır. Araştırma, Roman öğrencilerin okul doyum düzeylerine ilişkin veriler sunması sebebiyle betimsel, okul doyum düzeyi ile algılanan sosyal destek ve umut düzeyleri arasındaki ilişkiye dair veriler sunduğu için de ilişkisel özellik taşımaktadır.

2.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, Samsun ili merkez ilçelerinde yaşayan ve 2015-2016 eğitim öğretim yılı itibariyle ilkokul dördüncü sınıfa devam eden Roman kökenli öğrenciler oluşturmaktadır. Milli eğitim müdürlükleri ve okullarla kurulan iletişim sonucunda Samsun il merkezinde dördüncü sınıfa devam eden 65 Roman kökenli öğrencinin bulunduğu tespit edilmiştir. Araştırmada bu öğrenciler arasından ulaşılabilen 60'ı ile uygulama gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %53.3'ü kız (N=32), %46.7'si ise (N=28) erkektir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırma kapsamında belirlenen değişkenlere ait veriler, Algılanan Öğretmen Davranışı Ölçeği, Çocuklar İçin Kapsamlı Okul Doyumu Ölçeği, Çocuklarda Umud Ölçeği, Çocuk ve Ergenler İçin Sosyal Destegi Değerlendirme Ölçeği yardımıyla toplanmıştır.

Algılanan öğretmen davranışı ölçeği: Erdoğan (2013) tarafından geliştirilen ölçek, ilkokulda öğrenim gören öğrencilerin, öğretmenlerinin sınıf içinde ya da dışında gösterdikleri davranışları nasıl algıladıklarını (otoriter-demokratik) belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Ölçek, 6'sı olumsuz, 23'ü olumlu toplam 29 maddeden ve iki alt boyuttan (demokratik ve otoriter) oluşmaktadır. "Her zaman, bazen ve hiçbir zaman" şeklinde üçlü likerte uygun olarak derecelendirilen ölçekten elde edilebilecek en yüksek puan 87'dir. Puanların yükselmesi, öğretmenlerin öğrenciler tarafından demokratik, düşmesi de otoriter olarak algılandıklarını ifade etmektedir. Ölçeğin 362 ilköğretim öğrencisi üzerinde yapılan geçerlik güvenirlik çalışmalarında ise "demokratik ve otoriter" olarak ifade edilen iki alt boyuttan oluştuğu, alt

boyutlarının toplam varyansın %62.363'ünü açıkladığı, faktör yük değerlerinin 0.533 ile 0.828 arasında değiştiği ve test-tekrar test yöntemiyle belirlenen güvenilirlik katsayılarının ise birinci faktör (demokratik) için .79, ikinci faktör (otoriter) için .75 ve ölçeğin geneli için de .70 olarak hesaplandığı görülmüştür.

Çocuklar için kapsamlı okul doyumunu ölçeği: Randolph, Kangas ve Ruokamo (2009) tarafından ilköğretim öğrencilerinin okul doyumlarını ölçmek amacıyla geliştirilen ölçek, altı maddeden oluşmaktadır. Tek faktörlü yapı gösteren ölçeğin her bir maddesi 1 ile 5 arasında puanlanmaktadır. Buna göre ölçekten alınabilecek en düşük puan 6, en yüksek puan ise 30'dur. Yüksek puanlar, okul doyumunun ve okuldaki öğrenmenin yüksek olduğuna, düşük puanlar ise düşük olduğuna işaret etmektedir. Ölçeğin farklı kültürlerde geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmış ve yapılan çalışmalar, ölçeğin okul doyumunu ölçmede kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir veri toplama aracı olduğunu ortaya koymuştur (Hollanda ve Finlandiya örneklemleri). Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışmaları ise 2014 yılında Telef tarafından gerçekleştirilmiş ve benzer sonuçlar elde edilmiştir.

Tablo 1: Çocuklar için kapsamlı okul doyumunu ölçeği geçerlik güvenilirlik katsayıları

Örneklem Grubu	Madde Faktör Yükleri	İç Tutarlılık Katsayısı	Test Tekrar Test Güvenirliği
Hollanda	.78 ile .85 arasında değişen değerler	.90	.69
Finlandiya	.80 ile .89 arasında değişen değerler	.92	.76
Türkiye	.77 ve üzeri değerler	.89	.92

Çocuklarda umut ölçeği: Snyder ve arkadaşları (1997) tarafından geliştirilen ölçek, “amaca ulaşma yolları” (pathways) ve “amaca güdülenme” (agency) olmak üzere iki alt boyuttan oluşmaktadır. Toplamda 6 maddeden oluşan ölçek, beşli likert tipi derecelenmeye uygun olarak; “Hiçbir Zaman=1, Nadiren=2, Bazen=3, Sık sık=4, Çoğu Zaman=5 ve Her Zaman=6” şeklinde derecelenmektedir. Ölçeğin puanlanması her bir maddeden alınan puanın toplanmasıyla elde edilir. Buna göre alınabilecek en yüksek puan 36, en düşük puan ise 6'dır. Ölçekteki tek sayılı maddeler amaca güdülenme boyutunu, çift sayılı maddelerse amaca ulaşma yolları boyutunu oluşturmaktadır. Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışmaları ise Atik ve Kemer (2009) tarafından gerçekleştirilmiştir. Yapılan çalışmalar, ölçeğin Türkçe formunun alt boyutlar açısından orijinal çalışma ile benzerlik gösterdiğini ortaya koymaktadır. Geçerlik ve güvenilirlik analizlerinde ise Cronbach alfa iç-tutarlılık katsayısı .74 test-tekrar test korelasyon katsayısı ise .57 olarak hesaplanmıştır. Elde edilen sonuçlar, ölçeğin çocuklukta umut kavramının anlaşılabilirliği açısından geçerli ve güvenilir bir araç olarak kullanılabileceğini göstermektedir.

Çocuk ve ergenler için sosyal desteği değerlendirme ölçeği: Ölçek, Dubow ve Ullman (1989) tarafından, çocukların aileleri, arkadaşları ve öğretmenlerinden aldıkları sosyal desteğe ilişkin algılarını değerlendirmek amacıyla geliştirilmiştir. Cobb'un (1976) sosyal destek tanımını temel alarak oluşturulan maddeler, çocuğun kendisini, içinde yer aldığı sosyal ağ tarafından ne derece sevilen, ilgi gösterilen ve değer verilen biri olarak gördüğünü ölçmektedir. Başlangıçta 31 maddeden oluşan ölçeğin revize edilmiş halinde toplam 41 madde yer almaktadır. Çocuklar her maddeye beşli derecelendirme üzerinden yanıt vermektedirler. Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışması 2007 yılında Gökler tarafından gerçekleştirilmiştir. Uyarlama çalışmaları kapsamında faktör analizi uygulanmış ve analiz sonuçları ölçeğin arkadaş desteği, aile desteği ve öğretmen desteği olarak ifade edilen 3 alt boyuttan oluştuğunu ortaya koymuştur. Ölçeğin alt boyutları için hesaplanan iç tutarlılık katsayıları ise şu şekildedir: Aile desteği .92 (12 madde), Arkadaş Desteği .88 (19 madde), Öğretmen Desteği .86 (10 madde), ölçeğin bütünü .93.

2.4. Veri Toplama Süreci

Veriler, araştırmacılar tarafından dört haftalık bir süreçte toplanmıştır. Uygulama öncesinde il ve ilçe milli eğitim müdürlüklerinden Roman kökenli öğrencilerin sayısı ve öğrenim gördükleri okullara ilişkin bilgi alınmıştır. Ardından okul yöneticileri ile bağlantı kurulmuş, okul yöneticileri ve öğretmenler çalışmanın amacı ve içeriği hakkında bilgilendirilmişlerdir. Bilgilendirme sonrasında uygulama için yöneticiler ve sınıf öğretmenlerinden randevu talep edilmiştir. Belirlenen gün ve saatlerde okullar ziyaret edilmiş, sınıf öğretmenleriyle birlikte sınıflara girilerek uygulama gerçekleştirilmiştir. Uygulama öncesinde öğrenciler, çalışmanın amacı ve içeriği hakkında bilgilendirilmişlerdir. Verilerin toplanması sırasında araştırmacılar hazır bulunmuş, öğrencilerin soruları araştırmacılar tarafından anında yanıtlanmıştır. Öğrencilere veri toplama aracını doldurmaları için bir ders saati (40 dakika) süre verilmiştir.

2.5. Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında elde edilen veriler bir istatistik paket programı yardımıyla analiz edilmiştir. Veriler analiz edilmeden önce dağılımların normalliği incelenmiştir. Dağılımların normalliği incelenirken aritmetik ortalama, standart sapma, çarpıklık basıklık katsayıları ile Kolmogorov-Smirnov / Shapiro Wilk değerleri kullanılmıştır. Yapılan incelemeler sonucunda veri setlerinin normal dağılmadığı görülmüştür (Bkz. Tablo 2). Buradan hareketle araştırma alt problemleri analiz edilirken şu istatistik tekniklerden faydalanılmıştır:

- 1) Roman çocukların okul doyum düzeyleri hakkında genel bir değerlendirme yaparken aritmetik ortalama, standart sapma, minimum-maksimum değer gibi birtakım betimsel istatistikler kullanılmıştır.
- 2) Roman çocukların okul doyum düzeylerini cinsiyete göre karşılaştırırken t testinin non-parametrik karşılığı olan Mann-Whitney U testi kullanılmıştır.
- 3) Roman çocukların okul doyum düzeyi ile umut ve sosyal destek düzeyleri arasındaki ilişkiyi değerlendirirken de korelasyon testi kullanılmış ve Spearman Brown sıra farkları korelasyon katsayısı dikkate alınmıştır.

Tablo 2: Araştırma verilerine ilişkin normallik testi sonuçları

	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro Wilk		
	İstatistik Değeri	sd	p	İstatistik Değeri	sd	p
Okul Doyumu	.168	60	.000	.821	60	.000
Algılanan Öğretmen Davranışı	.143	60	.004	.943	60	.008
Umut	.161	60	.001	.941	60	.006
Sosyal Destek	.086	60	.200	.961	60	.053

3.BULGULAR

3.1. Roman Çocukların Okul Doyumu Düzeylerine İlişkin Bulgular

Tablo 3: Roman çocukların okul doyum düzeyleri

	N	$\bar{X}$	Ss	Ranj	Min-Max.
Okul Doyumu	60	26.68	27.00	15.00	15.00-30.00

Tablo 3 Roman çocukların okul doyum düzeylerine ilişkin genel bir görünüm sunmaktadır. Bu Tablo'ya göre çocukların ölçekten aldıkları puanların aritmetik ortalaması $\bar{X}=26.68$, standart sapması $SS=27.00$ 'dir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puanın 30 olduğu düşünüldüğünde Roman çocukların okul doyum düzeylerinin yüksek olduğu söylenebilir.

3.2. Roman Çocukların Okul Doymu Düzeylerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılmasına İlişkin Bulgular

Tablo 4: Roman çocukların okul doymu düzeylerinin cinsiyete göre karşılaştırılması

Cinsiyet	N	K-S/S-W	Sıra Ort.	Sıralar Top.	U	Z	p
Kız	32	.094	29.81	954.00	426.00	-0.330	.742
Erkek	28	.000	31.29	876.00			

Tablo 4' e göre Roman çocukların okul doymu düzeylerinin cinsiyete göre karşılaştırılmasına ilişkin Mann-Whitney U testi sonuçları incelendiğinde, cinsiyetin okul doymu düzeyleri açısından anlamlı bir fark yaratmadığı görülmektedir ($U=426.00$, $p>.05$). Buna göre, kız öğrencilerle erkek öğrencilerin okul doymularının değişmediği söylenebilir.

3.3. Roman Çocukların Okul Doymuları ile Umut Düzeyleri Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular

Tablo 5: Roman çocukların okul doymuları ile umut düzeyleri arasındaki ilişki

	N	K-S/S-W	r	p
Güdülenme ve Okul Doymu	60	.006	0.668	.000
Amaç ve Okul Doymu	60	.002	0.261	.044
Umut ve Okul Doymu	60	.001	0.255	.050

Tablo 5' e göre Roman öğrencilerin okul doymu düzeyleri ile umut düzeyleri arasında düşük düzeyde pozitif bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır ($r=.255$, $p\le.05$). Öğrencilerin umut ölçeğinin alt boyutlarından aldıkları puanlar ile okul doymu puanları arasında da anlamlı ilişkilerin bulunduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin okul doymu düzeyleri ile umut ölçeğinin güdülenme alt boyutu ile orta düzeyde ($r=.668$, $p\le.05$), amaç boyutu ile düşük düzeyde ($r=.261$, $p\le.05$) anlamlı ilişkinin olduğu tespit edilmiştir.

3.4. Roman Çocukların Okul Doymu ile Algılanan Sosyal Destek Düzeyleri Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular

Tablo 6: Roman çocukların okul doymu ile algılanan sosyal destek düzeyleri arasındaki ilişki

	N	K-S/S-W	r	p
Aile Destek ve Okul Doymu	60	.000/.000	0.308	.017
Arkadaş Destek ve Okul Doymu	60	.200/.071	0.003	.980
Öğretmen Destek ve Okul Doymu	60	.013/.001	0.314	.014
Algılanan Sosyal Destek ve Okul Doymu	60	.200/.053	0.201	.125

Tablo 6' ya göre Roman çocukların okul doymu düzeyleri ile algıladıkları sosyal destek düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir ($r=.201$, $p>.05$). Buna karşın algılanan aile ve öğretmen desteği alt boyutlarında düşük düzeyde de olsa anlamlı bir ilişkinin olduğu gözlenmiştir ($r=.308$ ve $r=.314$, $p\le.05$).

3.5. Roman Çocukların Okul Doymu ile Algılanan Öğretmen Davranışı Arasındaki İlişkiye Dair Bulgular

Tablo 7: Roman çocukların okul doymu ile algılanan öğretmen davranışı arasındaki ilişki

	N	K-S/S-W	r	p
Algılanan Öğretmen Davranışı	60	.000/.000	0.211	.105
Okul Doymu	60	.004/.008		

Tablo 7' ye göre Roman çocukların okul doyumu düzeyleri ile algıladıkları öğretmen davranışı arasında anlamlı bir ilişkinin bulunmadığı tespit edilmiştir ($r=.308$, $p>.05$).

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırma sonuçları Roman çocukların okul doyumu düzeylerinin yüksek olduğunu göstermektedir. Bu durum araştırmanın yürütüldüğü okulun daha çok Romanların yaşadığı bir mahallede yer alması ve okuldaki Roman öğrenci oranının yüksek olması ile açıklanabilir. Nitekim Myers ve Bhopal (2009) Roman çocukların okulu güvenli bir yer olarak algılayışlarında diğer Roman çocuklarla aynı okulda olmanın etkisi olduğunu belirtmektedir. Yapılan çalışmalarda kendini kabul edilmiş ve güvende hissetmenin okul doyumunu artırdığını belirtmektedir (Gould, 2009). Rosario, Nunez, Azevedo, Cunha, Pereira ve Mourao (2013) diğer aktivitelerle karşılaştırıldığında çocukların az da olsa okul yaşamına önem verdiklerini belirtmektedir. Roman çocukların okul doyumlarının yüksek oluşunda yaşam doyumlarının da yüksek olması etkili olabilir. Nitekim, Kolarcik, Geckova, Reijneveld ve Dijk (2012) tarafından Roman ve Roman olmayan çocukların yaşam doyum düzeylerinin karşılaştırıldığı çalışmada olumsuz yaşam şartlarına rağmen Roman çocukların yaşam doyum düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Buna göre hayatı algılayış biçimlerinin farklı oluşu sebebiyle dezavantajlı görünen durumlar Romanlar tarafından iyi oluşlarını etkileyecek olumsuz etkenler olarak algılanmıyor olabilir. Nitekim, Senik (2014) yaşam doyumuyla ilgili kriterlerin yalnızca objektif olmayabileceğini, kültüre, tutuma ve inançlara bağlı olarak kişiden kişiye değişebileceğini ifade etmektedir. Buna göre literatürde bahsedilen devamsızlık, dışlanma, başarısızlık problemlerine rağmen Roman çocukların okula ilişkin iyi oluş algıları, başka bir ifade ile okul doyumu düzeyleri yüksek olabilir. Bununla birlikte çalışmanın yapıldığı okulda Roman öğrencilerin oranı yüksek olmasına rağmen, Roman olmayan öğrenci ve öğretmenlerin de olduğu nispeten çeşitlilik gösteren bir okul ortamı söz konusudur. Dolayısıyla Roman çocukların okul doyumu düzeylerinin yüksek oluşu diğer Roman çocuklarla aynı okulda olmalarının yanı sıra, Roman olmayan arkadaşları, öğretmenleri ve okul personeli ile ilgili literatürde geçen olumsuz yaşantılarının olmayışından da kaynaklanabilir. Araştırma bulgusunun aksine okul doyumunun bir göstergesi olarak literatürde Roman bireylerin okula yönelik iyi oluş düzeylerinin düşük olduğunu gösteren çalışmalara rastlamak da mümkündür (Kamberi, Martinovic, ve Verkuyten, 2015).

Araştırma sonuçları, Roman çocukların okul doyumu düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadığını göstermektedir. Bu durum cinsiyetin okul doyumunu etkileyen bir değişken olmadığı şeklinde yorumlanabilir. Nitekim, Okun, Braver ve Weir (1990) tarafından yapılan çalışmada da okul doyumunun cinsiyete göre değişmediği tespit edilmiştir. Benzer olarak Beck, Maranto ve Lo (2013) tarafından yapılan bir çalışmanın cinsiyet değişkeninin okul doyumunu açısından fark yaratmadığına yönelik bulgusu araştırma bulgusuyla örtüşmektedir. Bununla birlikte araştırma bulgusundan farklı olarak okul doyumunun cinsiyete göre değiştiğini gösteren çalışmalara da rastlanmaktadır (Verkuyten ve Thijs, 2002; King, Huebner, Suldo ve Valois, 2006).

Araştırma sonuçları, Roman çocukların okul doyumu düzeyleri ile umut düzeyleri arasında pozitif düzeyde bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durumu öğrencilerin umut düzeyi arttıkça okul doyum düzeylerinin de arttığı şekilde yorumlamak mümkündür. Nitekim umudun, iyi oluşu geliştirdiği bilinmektedir (Gilman, Dooley, and Florell, 2006). Buna göre öğrencilerdeki umut düzeyi okul yaşamına ilişkin iyi oluşun habercisi olabilir. Dolayısıyla bu durumun öğrencilerin okul yaşamına ilişkin algılarını olumlu yönde etkilediği düşünülebilir. Bunun yanı sıra umut ölçeğinin alt boyutları olan güdülenme ve amaç boyutları ile okul doyumunun arasında da pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu noktada, umut kavramının güdülenmeyi, amaca yönelmeyi içeren boyutlarının okul yaşamına ilişkin motivasyonu

tetiklediği yorumu yapılabilir. Nitekim Valle, Huebner ve Suldo (2006), umudun öğrencilerin yaşam doyumunu etkileyen, onları cesaretlendiren ve motive eden içsel, bilişsel bir süreç olduğunu ifade etmektedir. Bunun yanı sıra Romanların yaşanan anın keyfini çıkarma, kötü yaşantıları unutmama, görmezden gelme, diğer insanların sebep olduğu kötülükleri geride bırakma ve onlardan uzaklaşma elementlerini içeren bir kültür yapısı oluşturdukları ve bu kültürün en önemli bileşeninin “her şeye rağmen” anlayışı olduğu belirtilmektedir (Liegeois, 1994). Bu durum Roman çocukların hayatın geneline umut dolu bakmalarını, okul yaşantılarını bu algılayış çerçevesinde değerlendirmelerini sağlıyor olabilir.

Araştırma sonuçları Roman çocukların okul doyumları ile algıladıkları sosyal destek düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığını ortaya koymaktadır. Buna karşın alt boyutlar açısından yapılan analizlerde, aile ve öğretmen desteği alt boyutlarıyla okul doyumunu arasında pozitif yönde anlamlı ilişkilerin bulunduğu tespit edilmiştir. Algılanan aile desteğini ailelerin çocuklarını okula yönlendirme çabalarının bir ürünü olarak nitelendirebiliriz. Nitekim Ringold, Orenstein ve Wilkens (2005) Romanlar arasında aile bağlarının çok kuvvetli olduğunu belirtmektedir. Literatür incelendiğinde öğrencilerin okul iyi oluş algıları ile algılanan aile sosyal desteği arasında ilişki olduğuna yönelik çalışmalara rastlanmaktadır (Tian, Liu, Huang ve Huebner; 2013). Abubakar ve Dimitrova (2016) Roman çocukların okula katılım konusunda ailelerinin yönlendirmesine ihtiyaç duyduklarını belirtmektedir. Bunun yanı sıra Baker, Dilly, Aupperlee ve Patil (2003) aile bağının okul doyumunu etkileyen önemli değişkenlerden biri olduğunu belirtmektedir. Benzer olarak Baker (1998), Huebner ve McCullough (2000) da yaptıkları bir çalışmada aile etkileşiminin okul doyumunun güçlü bir yordayıcısı olduğunu ortaya koymuşlardır. Bununla birlikte literatürde öğretmen ve akranlardan algılanan sosyal desteğinin okul doyumunun önemli birer yordayıcısı olduğunu ifade eden araştırmalara da rastlamak mümkündür (Hui ve Sun,2010). Bu noktada araştırma sonuçlarının öğretmen alt boyutunda literatürle benzerlik gösterirken arkadaş alt boyutunda literatürden farklılaştığı görülmekte ve bu durumun oluşmasında Roman çocukların okula devamsızlık düzeylerinin çok olması sebebiyle arkadaşlarıyla bağ kuramayışlarının ve buna bağlı olarak arkadaşlarını sosyal destek kaynağı olarak algılayamayışlarının etkili olduğu düşünülmektedir.

Araştırma sonuçları Roman çocukların okul doyum düzeyleri ile algılanan öğretmen davranışı arasında anlamlı bir ilişki olmadığı yönündedir. Bu durumu Roman öğrencilerin okul devamsızlıklarının çok olması ve öğretmenleriyle bir bağ kuramamalarıyla açıklayabiliriz. Nitekim okulun temel işlevlerinden olan eğitim, öğretimin yanı sıra, öğrencilerin sosyalleşmelerinin sağlanması ancak öğrencilerin okula düzenli bir şekilde devam etmeleri ile mümkündür (Smith, 1998). Bu noktada, okula devam konusunda problem yaşayan öğrencilerin öğretmenin davranışlarını demokratik ya da otoriter algılamasını sağlayacak gerekli zaman ve zeminin oluşmamış olabileceği söylenebilir. Yapılan çalışmalarda destekleyici ve yakın öğretmen davranışının okul iklimini etkilediği, algılanan öğretmen tutumunun okul doyumunun yordayıcılarından olduğu belirtilmektedir (Mi, Seonghui ve Meesook, 2011; Myunghee, Youngran ve Jiwon, 2014, Hyo-Jeong, Gil-Jae ve Jung-Mi, 2013).

Bu araştırma, Roman çocukların okul doyum düzeylerine ilişkin çarpıcı bulgular ortaya koymasına karşın çalışma grubunun 60 öğrenciden oluşuyor olması, sonuçların genellenebilirliği adına birtakım endişeler de yaratmaktadır. Bu sebeple daha genellenebilir yorumlarda bulunabilmek için diğer ilçe, il ve bölgeleri de içine alan daha geniş örneklemli çalışmalara ihtiyaç vardır.

4.1. Öneriler

- Roman çocukların yüksek okul doyum düzeylerini besleyen olgu, kavram ve durumları ortaya çıkarmak amacıyla nitel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı çalışmalar yapılabilir.

- Roman çocuklarda cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermeyen okul doyumu düzeyi, okulda yapılacak gözlem çalışmaları ile irdelenebilir.
- Roman çocukların okul doyumu düzeyi ile umut düzeyleri arasındaki ilişkinin varlığına dair bulgudan yola çıkarak, çocukların umut düzeylerinin beslendiği kaynakları (öğretmen, okul yönetimi vb.) ortaya çıkarmak amacıyla yeni çalışmalar yapılabilir.
- Roman çocuklarda okul doyumu düzeyinin yüksek olmasına rağmen, anlamlı bir öğretmen davranışı algısının olmamasının sebepleri araştırılabilir.
- Roman çocukların okul doyumu düzeyi akademik öz benlik, çevre doyumu gibi farklı değişkenler açısından araştırılabilir.
- Roman çocukların okul doyum düzeylerine ilişkin daha genel yorumlarda bulunabilmek için daha geniş örneklemlerle çalışmalar yapılabilir.

5. KAYNAKLAR

- Abubakar, A., & Dimitrova, R. (2016). Social connectedness, life satisfaction and school engagement: moderating role of ethnic minority status on resilience processes of Roma youth, *European Journal of Developmental Psychology*, 13(3), 361-376, DOI: 10.1080/17405629.2016.1161507
- Akkan, B. E., Deniz, M. B., & Ertan, M. (2011). *Sosyal dışlanmanın Roman halleri*. 10.10.2016 tarihinde http://www.spf.boun.edu.tr/content_files/Roman_Kitap_TR.pdf sitesinden alınmıştır.
- Akman, Y., & Korkut, F. (1993). Umud ölçüğü üzerine bir çalışma. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9, 193-202.
- Atik, G., & Kemer, G. (2009). Psychometric properties of children's hope scale: validity and reliability study. *İlköğretim Online*, 8(2), 379-390.
- Aydın, A., Sarier, Y., & Uysal, Ş. (2012). Sosyoekonomik ve sosyokültürel değişkenler açısından pisa matematik sonuçlarının karşılaştırılması, *Eğitim ve Bilim*, 37, 164, 20-30 .
- Baker, J. A., Dilly, L. J., Aupperlee, J. L., & Patil, S. A. (2003). The developmental context of school satisfaction: Schools as psychologically healthy environments. *School Psychology Quarterly*, 18(2), 206-221.
- Baker, J. A. (1998). The social context of school satisfaction among urban, low-income, AfricanAmerican students. *School Psychology Quarterly*, 13(1), 25-44. doi:10.1037/h0088970.
- Demirel, N. (2012). *Romanların sosyal dışlanma problemlerinin romanlar ve toplum düzeyinde karşılaştırmalı araştırılması (Kocaeli örneği)*, Yüksek lisans tezi, Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yalova.
- DeSantis King, A.L., Huebner, S., Suldo, S.M., & Volois, R.F. (2006). An ecological view of school satisfaction in adolescence: Linkages between social support and behavior problems. *Applied Research in Quality of Life*, 1, 279-295.
- Diktaş, A., Deniz, A. Ç., & Balcıoğlu, M. (2016). Uşak'ta yaşayan Romanların Türk eğitim sistemi içerisinde yaşadıkları problemler. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(4), 1121-1142.
- Drost, A. L. (2012). *Situational and Intrapersonal Predictors of School and Life Satisfaction of Elementary School Students*. Doctoral Dissertations, Fordham University, New Jersey.
- Dubow, E. F., Tisak, J., Causey, D., Hryshko, A., & Reid, G. (1991). A two-year longitudinal study of stressful life events, social support, and social problem-solving skills: Contributions to children's behavioral and academic adjustment. *Child development*, 62(3), 583-599.
- Durmaz, M., & Akkuş, R. (2016). Öz Belirleme Kuramı Perspektifinden Matematik Kaygısı, Motivasyon ve Temel Psikolojik İhtiyaçlar. *Eğitim Ve Bilim*, 41(183).
- Erdoğan, M. Y. (2013). Development of perceived teachers behaviours scale, *Inonu University Journal Of The Faculty Of Education*, 14(1):115-128
- Genç, Y., Taylan H. H., & Barış, İ. (2015). Roman çocuklarının eğitim süreci ve akademik başarılarında sosyal dışlanma algısının rolü. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 33, 79-97.
- Gökçe, F. (2012). Öğretmen ve velilerin, öğrencilerin okulda geçirdikleri zaman, ders ve dinlenme süreleri ile tatiller ve okul dönemleri konusundaki görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(4), 2541-2560.

- Gökler, I. (2007). The Turkish adaptation study of social support appraisals scale to be used with children and adolescents: Factor structure, validity and reliability. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi/Turkish Journal of Child and Adolescent Mental Health*, 14(2), 90-99.
- Huebner, E. S. (1994). Preliminary development and validation of a multidimensional life satisfaction scale for children. *Psychological Assessment*, 6, 149 – 158.
- Huebner, E. S., & McCullough, G. (2000). Correlates of school satisfaction among adolescents. *Journal of Educational Research*, 93, 331–335.
- Hui, E. K., & Sun, R. C. (2010). Chinese children's perceived school satisfaction: the role of contextual and intrapersonal factors. *Educational Psychology*, 30(2), 155-172.
- Hyo-Jeong K., Gil-Jae, L., & Jung-Mi, L. (2013). What affects school satisfaction? –Differentiated approach by subgroups of secondary school constituents. *The Journal of Educational Administration*, 31, 183-209.
- Kalaycı, H., & Özdemir, M. (2013). Lise öğrencilerinin okul yaşamının niteliğine ilişkin algılarının okul bağlılıkları üzerine etkisi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(2), 293-315.
- Kamberi, E., Martinovic, B., & Verkuyten, M. (2015). Life satisfaction and happiness among the Roma in central and Southeastern Europe, *Social Indicators Research*, 124 (1), 199-220 doi:10.1007/s11205-014-0783-7
- Karatzias, A., Papadioti-Athanasidou, V., Power, K. G., & Swanson, V. (2001). Quality of school life. A cross-cultural study of Greek and Scottish secondary school pupils. *European Journal of Education*, 36(1), 91-105.
- Kart, M. E., & Güldü, Ö. (2008). Self-determination scale: the adaptation study. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences*, 41(2), 187-207.
- King, A. L. D., Huebner, S., Suldo, S. M., & Valois, R. F. (2006). An ecological view of school satisfaction in adolescence: Linkages between social support and behavior problems. *Applied Research in Quality of Life*, 1(3-4), 279-295.
- Kolarcik, P., Geckova, A. M., Reijneveld, S. A., & Van Dijk, J. P. (2012). Social support, hopelessness and life satisfaction among Roma and non-Roma adolescents in Slovakia. *International Journal Of Public Health*, 57(6), 905-913.
- Kolukirik, S. (2007). *Yeryüzünün Yabancıları Çingeneler*. (1.baskı). İstanbul: Simurg Yayınevi.
- Liégeois, J. P. (1994). *Roma, gypsies, travellers*. Council of Europe.
- Luthans, F., Avolio, B., Avey, J., & Norman, S. (2007). Positive psychological capital: Measurement and relationship with performance and satisfaction. *Personnel Psychology*, 60(3), 541-572. DOI: 10.1111/j.1744-6570.2007.00083.x
- Mahanta, D. Ve Aggarwal, M. (2013). Effect of Perceived Social Support on Life Satisfaction of University Students, *European Academic Research*, 1(6).
- Mi, S., Seonghui, J., & Meesook, Y. (2011). Analysis of the structural relationship between social relationships, self esteem, life satisfaction, and school adjustment in early adolescents. *Korean Journal of Child Studies*, 33, 81-92.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2013). *PISA 2012 Ulusal Ön Raporu*, <http://pisa.meb.gov.tr/wp-content/uploads/2013/12/pisa2012-ulusal-on-raporu.pdf>
- Myers, M., & Bhopal, K. (2009). Gypsy, Roma and Traveller children in schools: understandings of community and safety, *British Journal of Educational Studies*, 57(4).
- Myunghee, K., Youngran, Y., & Jiwon, Y. Structural relationship among learning achievement, school satisfaction, perceived teacher attitude, and learning attitude for high school students of the national assessment of educational achievement in Korea. *Journal of Educational Studies*, 45, 181--203 (2014).
- OECD (2014). *Education Indicators in Focus*. [http://www.oecd.org/education/skills-beyond-school/EDIF%202014--No21%20\(eng\).pdf](http://www.oecd.org/education/skills-beyond-school/EDIF%202014--No21%20(eng).pdf)
- Randolph, J. J., Kangas, M., & Ruokamo, H. (2009). The preliminary development of the Children's Overall Satisfaction with Schooling Scale. *Child Indicators Research*, 2(1), 79-93.
- Ringold D., Orenstein M.A., & Wilkens E. (2005). Roma in an expanding Europe: Breaking the poverty Cycle, Washington DC, The World Bank.
- Rosário, P., Núñez, J. C., Azevedo, R., Cunha, J., Pereira, A., & Mourão, R. (2013). Understanding gypsy children's conceptions of learning: A phenomenographic study. *School Psychology International*, 0143034312469304.

- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55(1), 68.
- Savaş, E., Taş, S., & Duru, A. (2010). Factors affecting students' achievement in mathematics. *Mathematics Learning*, 11(1), 113-132.
- Senik, C. (2014). "The French unhappiness puzzle: The cultural dimension of happiness", *Journal of Economic Behavior and Organization*, 106, 379-401.
- Shahry, P., Kalhori, S. R. N., Esfandiyari, A., & Zamani-Alavijeh, F. (2016). A comparative study of perceived social support and self-efficacy among women with wanted and unwanted pregnancy. *International journal of community based nursing and midwifery*, 4(2), 176.
- Smith, W. (1998). An evaluation of the attendance policy and program and its perceived effects on high school attendance in Newport News public schools. Doctoral Dissertations, Virginia Polytechnic Institute and State University, Blacksburg, Virginia, March 1998.
- Snyder, C. R., Hoza, B., Pelham, W. E., Rapoff, M. Ware, L., Danovsky, M., & et al. (1997). The development and validation of the Children's Hope Scale. *Journal of Pediatric Psychology*, 22(3), 399-421.
- Telef, B. B. (2014). Turkish Adaptation Study of Overall School Satisfaction Scale for Children/Çocuklar İçin Kapsamlı Okul Doyumu Ölçeği'nin Türkçeye Uyarlama Çalışması. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 10(2), 478-490.
- Uzun, E. M., & Bütün, E. (2015). Roman Çocukların Okula Devamsızlık Nedenleri ve Bu Durumun Çocuklar Üzerindeki Etkileri. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal*, 1, 315-328.
- Valle, M. F., Huebner, E. S., & Suldo, S. M. (2006). An analysis of hope as a psychological strength. *Journal of School Psychology*, 44(5), 393-406.
- Verkuyten, M., & Thijs, J. (2002). School satisfaction of elementary school children: The role of performance, peer relations, ethnicity and gender. *Social Indicators Research*, 59(2), 203-228.
- Wandeler, C. A. & Bundick, M. J. (2011) Hope and selfdetermination of young adults in the workplace, *The Journal of Positive Psychology*, 6:5, 341-354, DOI: 10.1080/17439760.2011.584547.
- Yarkin, E. (2014). Temel psikolojik ihtiyaçların karşılama düzeyinin ilişki doyum ve yaşam doyum düzeyine katkısının incelenmesi (Master's thesis, İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Yavuzak Taban, E.(2010), Roman Öğrencilerin Eğitime Erişimleri (Fatih İlçesi Örneği) .Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Young, K.W. (2006). Social Support and Life Satisfaction. *International Journal of Psychosocial Rehabilitation*. 10(2), 155-164 .

Extended Abstract

School-aged children spend a large part of their lives at school in modern societies. If we degrade this time in daily life, we can say that children spend by almost a third of their days at school. Although children spend most of their days, many studies have revealed that children's school achievements are not at the desired level. (Aydın, Sarier and Uysal, 2012; Savaş, Taş and Duru, 2010). Therefore, this result has led to examine the qualities of children's school lives. According to Karatzias Athanasiou, Power and Swanson (2001), the quality of school life is an important concept that emerges in the process of the participation of students' school lives and the occupation with students' school environment. In some studies, it has been seen that this concept is expressed as "school satisfaction". When it is examined from the view of the student, school satisfaction is an important concept affecting school participation, absenteeism, disenrollment, behavior problems and psychological well-being (Verkuyten and Thijs, 2002). It isn't possible to improve their academic success and abilities as long as students don't achieve satisfaction from the school. Thus, Romani children is one of the groups experiencing problems on this topic. It is known that Romani students have experienced serious problems about attendance and adaptation of school culture (Akkan, Deniz and Ertan, 2011, Mercan Uzun and Bütün, 2015; Yavuzak Taban, 2010). In this respect, it was thought that it is important to reveal the school satisfaction levels of Romani children. The aim of the research was to examine the school satisfaction levels of Romani children. In this context, the following sub-problems were addressed in the research:

- 1) What are the school satisfaction levels of Romani children who are educated in the fourth grade at primary school?
- 2) Is there a significant difference between school satisfaction levels of fourth grade Romani children according to gender?
- 3) Is there a significant relationship between school satisfaction and hope levels of Romani children?
- 4) Is there a significant relationship between school satisfaction and perceived social support levels of Romani children?
- 5) Is there a significant relationship between school satisfaction and perceived teacher behaviors levels of Romani children?

The research, which was prepared in the screening model, was carried out in the spring semester of 2015-2016 academic years. It was aimed to reach the whole of the universe. For this reason, 60 Romani primary school students were participated in the research. The data were obtained by using the Overall School Satisfaction Scale for Children, Perceived Teachers Behaviors Scale, Children's Hope Scale and Social Support Appraisals Scale to Be Used with Children and Adolescents. The detailed information is presented below about these data collection tools. Data were collected from the students about 40 minutes. The results were analyzed with SPSS 17.00 statistical package program. Mann-Whitney U, Spearman Brown correlation test and descriptive statistics such as arithmetic mean, standard deviation, percent and frequency were used to analyze data.

As a result of the research, it was determined that the levels of school satisfaction of Romani children are high. According to Myers and Bhopal(2009), it was effective to perceived school as a safe place that Romani children were been altogether with the other Romani children. Another result of the research revealed that the level of school satisfaction of Romani children does not differ according to the gender variable. This can be interpreted as the fact that gender is not a variable that affecting school satisfaction. As a matter of fact, when the relevant literature is examined, it will be seen that there are many studies reaching similar results (Beck, Maranto and Lo, 2013; Okun, Braver and Weir, 1990). As a result of the research, it was found that there is a significant positive relationship between school satisfaction and hope levels of Romani children. It is possible to infer that hope and school satisfaction effect each other positively. As a matter of fact, it is known that hope has developed psychological well-being (Gilman, Dooley, and Florell, 2006). According to this, students' hope levels can be good news about the school life. Therefore, it can be considered that this situation influenced students' perceptions of school life positively.

The results of the research show that there is no meaningful relationship between the levels of school satisfaction and perceived social support of Romani children. However, contrary to the dimensions of friends, it has been found that there are positive relationships between family and teacher support subscale and school satisfaction. This situation can be explained by the by the fact that Romani students have a high level of absenteeism. Romani students can't connect with their friends for not going to school. Therefore, they can't perceive their friends as a source of social support.

The results of the study were indicated that there is no significant relationship between school satisfaction and perceived teacher behavior levels of Romani children. This can be explained by the fact that Romani students can't go to school and have no connection with their teachers. As a matter of fact, one of the basic functions of the school is the socialization of children besides education and teaching. Children can become socialized only if they go to the school regularly (Smith, 1998). To summarize, the results of research are showed that the levels of school satisfaction of Romani children are high. Some of the suggestions below can be sequenced according to those results:

- 1) Studies can be done using qualitative research methods such as metaphor, and interview to reveal the perceptions of Romani children about school life.
- 2) Qualitative studies can be done on the sources of the perceived social support of Romani children.
- 3) Studies can be done on teacher perceptions of Romani children.
- 4) Studies can be done to reveal the relationships between school satisfaction and academic self-esteem as well as environmental satisfaction levels of Romani children.